

Освећење камена темеља цркве и гимназије Светог Саве у Подгорици

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије, Високопреосвећени Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије и председник Владе Црне Горе г. Дритан Абазовић положили су 15. октобра 2023. године камен темељац за цркву Светог Саве и Православну гимназију „Свети Сава“ чија изградња је почела на Марковдан, 8. маја ове године, у подгоричком насељу Стари аеродром.

Уследио је свечани чин освећења темеља који су служили патријарх Порфирије и митрополит Јоаникије уз молитвено учешће преосвећене господе епископе жичког Јустина, врањског Пахомија, шумадијског Јована, милешевског Атанасија, диселдорфског и немачког Григорија, славонског Јована, будимљанско-никшићког Методија и захумско-херцеговачког и приморског Димитрија, свештенства и верног народа. Свечаном чину присуствовали су и министар просвете г. Владимир Војиновић и бројни представници политичког и друштвеног живота Подгорице.

Након што је положен камен темељац цркве Светог Саве сабранима се обратио г. Ристо Дрекаловић, велики добротвор Српске Православне Цркве, ктитор цркве посвећене Светом Сави, а уједно и приложник земљишта за

изградњу и пројекта за школу. Потом се сабранима обратио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије:

- Високопреосвећени, драги брате Јоаникије, драги наш у Христу брате Ристо, који си обележен Христовим именом, јер Ристо је Христос. Тим именом био је обележен и претходник нашег митрополита Јоаникија, учитељ и отац наш заједнички, именом Христовим обележена је и ова земља благословена, обележени су именом Божјим сви народи који живе овде, обележени смо и ми, а и тај белег, тај печат у исто време јесте и позив нама да будемо људи, како је говорио блаженопочивши патријарх Павле. Да будемо људи, то значи да се у нама обликује лик Божји, да дође до свог врхунца и савршенства. Тако, усуђујем се да кажем, можемо ићи корак даље од толеранције, тај корак даље јесте испуњење старозаветног закона да идемо корак даље до љубави. Баш како смо чули из данашњег Јеванђеља: Љубав све воли, све трпи, све подноси... Дакле, тамо где је љубав, ту има места за све и сваког човека. Тамо где је љубав нема искључивости, не постоји подела на ми и ви, на ти и ја, него постоји принцип да нема мене, нема ја без ти, без тебе, да не постојимо ми без ви, да нема нас без вас и обрнуто. Тамо где је љубав и благослов Божји ту постоје различитости, али не као поводи за супротстављање, за искључивости и нажалост, оно што је искуство људског рода, за непријатељство. Тамо где је љубав постоји Бог као центар и различитости као различити дарови који су дати појединцима, заједницама, групама и народима да би свако са својим даром афирмисао себе, обогативао другог и истовремено могао бити обогатен другим. То је Јеванђеље Христово.

Толеранција значи трпељивост. Љубав значи да ми је стало до тебе без обзира како се молиш Богу и без обзира на то ком народу припадаш. Љубав значи да ме прихваташ ти иако сам другачији, без обзира што припадам и народу другом и на другачији начин се молим, јер знамо, и ти и ја, да си ти добио свој дар, да сам ја добио свој дар, да би свако умноживши свој дар, од нас двојице или нас двоје, могао да тим даром сачини букет састављен од различитих цветова, али сада један и јединствен који одише благоуханим мирисом који храни и тебе и мене. И ево, браћо и сестре, то је храм Божји. То је место на које смо позвани да долазимо и покушаћу да интерпретирам блаженопочившег учитеља и оца нашег митрополита Амфилохија који је говорио да постоје различитости међу људима, међу народима, али постоји једна тачка у којој се сви спајају и у којој су сви једно и јединствено, а то је да сваки народ има место на које долази да се моли Богу, да сваки народ има место на које долази да, у сусрету са Богом, упозна себе, упозна Бога и упозна другог, да сваки народ има место на које долази са жељом да, чувши

реч Божју, заповест Његову, покуша да се мења и да узраста.

Ми, православни Срби имамо Светог оца Саву, првог Архиепископа српског, који је био наш, али и свачији, универзалан, баш зато што је био аутентично наш. То је баш зато што се у наше име, за нас и ради нас, подвизавајући се у складу са заповестима Божјим преобразио да буде светитељ и да постане потпуно наш. Благодаћу Божјом, као и сваки светитељ, постао је универзалан и свачији. И храм зато постоји – да будемо своји, да будемо наши, али само када живимо у складу са Јеванђељем Христовим како бисмо онда постали Божји и постали универзални и свачији, тј. како бисмо благодаћу Божјом своју душу и своје срце отворили и очистили од себичности и егоизма и, сместивши Христа у своју душу, постали способни да сместимо сваког човека и сваки народ. То каже и данашње Јеванђеље без обзира како се тај неко односи према нама, јер заповест Христова, забележена руком Светог апостола и јеванђелисте Луке, вели: љубите и непријатеље своје, а ми додајемо, или боље рећи објашњавамо: ми непријатеље немамо, тј. никог не доживљавамо као непријатеља, а и онда када је неко против нас, када нас види за сметњу себи, трудимо се да љубав буде сила и снага да разумевање и прихватање тог другог и другачијег буду снага и силе које су најјачи аргументи и покретач да и он може да се измени.

Зато овде, у овом храму посвећеном ником другом до Светом Сави, има места за све. То је храм Српске Православне Цркве, то је храм Христов – Бога Спаситеља свих људи у којем мора бити места, баш зато што је то светосавски храм, за све људе и за сваког човека. Овај храм мора бити место које чува идентитет, с једне стране, и гради мостове, с друге стране. Отуда је најбољи могући модел продужетка овог храма гимназија која ће се сазидати, гимназија која је посвећена Светом Сави и која нас подсећа на давну, стару повест коју је, такође, блаженопочивши Митрополит, учећи нас, говорио. Подсећа на повест о грчком философу Аристотелу који се пред крај живота вратио у своју постојбину, у постојбину својих очева Стагиру и подигао управо гимназију – лицеј. И ево, тако се вратио на овај начин и наш Свети отац Сава, утемељитељ српског, православног и хришћанског идентитета, молитвом и трудом духовног оца нашег и продужене руке његовог и нашег учитеља и духовног оца. Дакле, ваш отац Јоаникије продуженом молитвом и жељом блаженопочившег митрополита Амфилохија учинио да се Свети Сава врати дому очевом, да се врати у родно место свог оца, светитеља Стефана Немање, Симеона Мироточивог, да се врати одакле заправо није никада ни отишао, ни одлазио и где је увек био. Овај камен темељац, који смо данас освештали, има ту силу, ту снагу, ту симболику. Он је давно, пре више од

осам столећа, донет са Свете Горе Атонске. На том светогорском, хиландарском и ватопедском камену темељцу, на Христовом Јеванђељу, саздана је и заснована култура, саздана је и вековна државност и ове државе Црне Горе, коју волимо и поштујемо, саздана је и просвета и дипломатија и здравство и све чиме се можемо похвалити и дичити у нашем народу. Саздани смо ми као народ. На том светогорском камену изграђено је наше биће. И поред лицеја, дакле, ниче и ова црква Светога Саве. То значи да ће заједно са школским звоном звонити и храмовна звона и зато ће и овде одјекивати стихови Десанке Максимовић, којима ћу и завршити израз радости, љубави ваше и наше према вама и заједничке према Богу:

Ја знам ко сам
по звону што са задужбина Немањићких пева
По томе што ме од Студенице до Милешева
од Берана до Подгорице и Херцег Новог,
прадедови гледају са иконостаса
и што сваки у руци држи храм.
Ја имам Светитеља за оца
и деда имам
Светитеља имам за кума
и на небесима...

И само када на тај начин храм зидамо и само када такву школу, као што ће бити ова светосавска, имамо, када знамо ко смо, да су нам преци светитељи – то подвлачим: светитељи, дакле они који су се молили Богу и трудили се да ускладе свој живот са Јеванђељем Христовим и заповестима Његовим и који нас гледају са иконостаса – само тада, браћо и сестре, имаћемо смисао свог постојања, само тада имаћемо заједницу међу собом, разумевање међу собом, љубави међу собом, у породици, у комшилуку, међу рођацима, у свом народу, а и са свим другим народима. Само тада – заједно са Светим оцем Савом, његовим оцем Светим Симеоном Мироточивим, Светим Василијем Острошким и Светим Петром Цетињским – бићемо испуњени увек хвалоспевом и узношењем славе Једном у Тројици Богу, Оцу и Сину и Светом Духу, сада и увек и увекове векова. Амин.ци.

Црква и Православна гимназија „Свети Сава“ граде се у подгоричком насељу Стари аеродром, на земљишту које је, као и пројекат, приложио г. Ристо Дрекаловић, велики добротвор Српске Православне Цркве, који ће као ктитор цркву посвећену Светом оцу нашем Сави сам саградити. Главни пројекат

обухвата зграду школе и цркву за коју је узор Црква Светог Саве на Врачару. Православна гимназија „Свети Сава“ у Подгорици почела је са радом ове школске године, а настава се привремено одвија у просторијама зграде која је у непосредној близини цркве Светог Ђорђа под Горицом, док се не заврше радови на згради школе. Православна гимназија је лиценцирана од стране надлежног државног органа и пружа могућност даљег школовања, као и било која друга средња школа, односно гимназија.

Високопреосвећени Митрополит је раније казао да је пред Православном гимназијом „Свети Сава“ постављен висок задатак да припреми нашу омладину која ће се овде учити за школовање и на нашим домаћим и на светским универзитетима, да се овде и деца и млади и одрасли саберу и да узрастају и у добрим наукама и у православним врлинама, да овде буде најбољи спој између образовања и васпитања наше омладине.

spc.rs